

**Відокремлений підрозділ
«МИКОЛАЇВСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ І БІЗНЕСУ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ КУЛЬТУРИ»**

**Кафедра загально-професійних та соціально-гуманітарних
дисциплін**

ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ТА КОНФЛІКТОЛОГІЯ В СФЕРІ ГОСТИННОСТІ

**Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів спеціальності
241 «Готельно-ресторанна справа»**

Психологія управління та конфліктологія в сфері гостинності: методичні рекомендації для самостійної роботи студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа». Миколаїв: ВП «МФ КНУКіМ», 2021. 10 с.

Розробник: Сидоренко А. І., кандидат педагогічних наук, доцент.

Наведено завдання з самостійної роботи та список рекомендованої літератури для студентів спеціальності «Готельно-ресторанна справа».

Рецензент: кандидат наук із соц. комунікацій, директор наукової бібліотеки Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова Костирко Т. М.

Розглянуто і схвалено рішенням кафедри загально-професійних та соціально-гуманітарних дисциплін ВП «Миколаївський факультет менеджменту і бізнесу Київського університету культури».

Протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Психологія управління та конфліктологія в сфері гостинності» є обов'язковою освітньою компонентою навчального плану, циклу дисциплін професійної та практичної підготовки, яка сприяє підготовці фахівців, виховує та формує загальні та фахові компетентності для успішного здійснення професійної діяльності у сфері готельного та ресторанного бізнесу.

Мета: формування у майбутніх менеджерів умінь психологічного аналізу особистостей та міжособистісних взаємин у групах, визначення засобів оптимального впливу на працівників для створення належного соціально-психологічного клімату в колективі, отримання студентами теоретичних знань з конфліктології, оволодіння студентами знань щодо витоків та причин виникнення конфліктів, виявлення закономірностей їх розвитку, можливих моделей управління та розв'язання конфліктів, а також оволодіння практичними навичками врегулювання конфліктів різних рівнів та боротьби з наслідками стресу як побічного явища конфліктних ситуацій.

Завдання навчальної дисципліни:

- розкрити об'єкт, предмет, структуру, міждисциплінарні зв'язки дисципліни «Психологія управління та конфліктологія в сфері гостинності»;
- ознайомити студентів з понятійним апаратом дисципліни;
- допомогти майбутнім менеджерам усвідомити роль і значущість психологічного підходу в процесі управління;
- підвищити рівень управлінської компетентності майбутніх менеджерів за допомогою отриманої ними психологічної підготовки в галузі соціального управління;
- навчити сучасним методикам попередження власних стресів у менеджера та боротьби з їх наслідками у підлеглих;
- допомогти майбутнім менеджерам усвідомити місце й роль конфліктології в практиці управління.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є дослідження психологічних явищ в діяльності організації, зокрема психологічних чинників, що зумовлюють ефективність праці менеджерів.

студент повинен знати:

- понятійно-термінологічну базу курсу;
- зміст, задачі та структуру курсу;
- місце і роль діяльності менеджера організації управління;
- психологічні аспекти організації праці та професійної діяльності;
- роль соціально-психологічних чинників в процесі вдосконалення системи управління;
- сучасні методики попередження власних стресів у менеджера та боротьби з їх наслідками у підлеглих;

- структуру конфлікту, типологію конфліктів, динаміку протікання конфліктної взаємодії, методи запобігання конфліктами та управління ними.
- найважливіші теоретичні розробки, експериментальні і прикладні дослідження вітчизняних та зарубіжних конфліктологів, а також методи їх використання в управлінні вітчизняними підприємствами

уміти:

- саморегуляції та регуляції поведінки підлеглих;
- формування індивідуального стилю управління;
- класифікувати конфлікти, діагностувати їх, розробити практичні рекомендації щодо можливих шляхів вирішення конфлікту
- здійснювати пошук основних трендів у конкретній професійній галузі;
- визначати професіологічні характеристики власної професії;
- здійснювати діагностику основних показників конкурентноздатної особистості;
- здійснювати пошук інформаційних ресурсів щодо різних форм фрілансу;

мати навички:

- самоконтролю в екстремальних ситуаціях;
- використання методів вивчення особистості;
- оптимізації умов та режимів праці з урахуванням психологічних аспектів;
- психологічної саморегуляції на всіх етапах кар'єри;
- управління з урахуванням впливу психологічних факторів;
-

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу інтегрується на системі професійних знань з дисциплін «Ресторанна справа», «Діловий етикет» тощо.

ТЕМИ І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1.1. Вступ до психології управління

Теоретичні питання

1. Що вивчає дисципліна «Психологія управління та конфліктологія в сфері гостинності»?
2. Психологічні чинники, що зумовлюють ефективність праці менеджерів.
3. Методологічні засади психології управління.
4. Етапи розвитку психолого-управлінської думки.

Практичні завдання

1. Охарактеризуйте модель американський економіста Л. Грейнера щодо організаційного розвитку через послідовність п'яти стадій розвитку.
2. Як буде вибудовуватися менеджмент у майбутньому, зокрема у

сфері гостинності?
Література: 1,3,7,8,9,11,12,13,18,20,24,25

Тема 1.2. Психологічні теорії особистості у контексті управлінської діяльності

Теоретичні питання

1. Психоаналіз З.Фрейда.
2. Внесок в індивідуальну психологію А. Адлера, Дж. Келлі, К Хорні.
3. Трансперсональна психологія А. Маслоу, його ієрархічна теорія потреб.

Практичні завдання

Характеристика типологія особистостей (за К. Юнгом).

Література: 1,3,7,8,9,11,12,13,18,20,24,25

Тема 1.3. Стиль та соціально-психологічні аспекти керівництва

Теоретичні питання

1. Види влади.
2. Методи управління персоналом.
3. Основні підходи до розуміння сутності лідерства.

Практичні завдання

1. З урахуванням сучасних вимог до професіографічного опису професій скласти професіограму своєї професії (за напрямком професійної підготовки). Для складання професіограми використати матеріали лекцій, рекомендовану літературу з проблем професіології, професіографії.
2. Обгрунтуйте, який стиль керівництва Ви б обрали в своїй професійній діяльності.

Література: 1,3,7,8,9,11,12,13,18,20,24,25

Тема 1.4. Психологія трудового колективу

Теоретичні питання

1. Чинники, що характеризують трудовий колектив
2. Формальні та неформальні групи в організаціях.

Практичні завдання

1. Назвіть і охарактеризуйте ознаки позитивного соціально-психологічного клімату в трудовому колективі (з прикладами).

Література: 1,3,7,8,9,11,12,13,18,20,24,25

Тема 1.5. Психологія ділового спілкування

Теоретичні питання

1. Комунікативна компетентність фахівця.
2. Критерії ефективності комунікації.

3. Правила побудови ефективних комунікацій.
4. Характеристика інтерактивної функції спілкування.
5. Фази розвитку міжособистісного контакту.
6. У чому сутність та особливості професійно-ділового спілкування?
7. Назвіть види, типи і форми професійного спілкування.
8. Особливості вербального і невербального спілкування

Практичні завдання

«Підготувати творчий проект: «Психологія ділового спілкування» (презентація, 15 слайдів).

Література: 1,3,7,8,9,11,12,13,18,20,24,25

Тема 2.1. Вступ до конфліктології

Теоретичні питання

1. Перерахуйте основні етапи еволюції конфліктологічних поглядів в історії філософії.
2. Розвиток конфліктологічних ідей у філософській думці Давнього Сходу.
3. Еволюція конфліктологічних ідей в античній філософії.
4. Проблема конфлікту в середньовічній філософії і у філософії епохи Відродження.
5. Проблема конфлікту у філософії Нового часу.
6. Проблема конфлікту в класичній німецькій філософії.
7. Особливості розвитку теорії конфлікту в марксистській філософії.
8. Дайте загальну характеристику соціально-історичним і теоретичним передумовам виникнення конфліктології.
9. Вкажіть, коли і де вперше були створені конфліктологічні центри? Коли і де з'явився перший центр із вирішення конфліктів в Україні та Росії?
10. Сучасні проблеми розвитку конфліктології.

Практичні завдання

11. Назвіть учених, з іменами яких пов'язане становлення конфліктології як самостійної дисципліни. Відповідь оформіть у таблиці.

Література: 1,2,5,6,10,11,13,14,16,17,18,19,21,22,23,27,28,

Тема 2.2. Методи конфліктології

Теоретичні питання

1. Визначте зміст понять «конфлікт», «конфліктологія».
2. Дайте загальну характеристику виникнення конфліктології як відносно самостійної теорії.
3. Вкажіть, яку назву одержала конфліктологія як відносно самостійний напрямок у соціології й у психології.
4. Вкажіть, коли складається конфліктологічна практика і з якими подіями в психології це пов'язано.
5. Розкрийте загальний зміст об'єкта конфліктології.

6. Розкрийте загальний зміст предмета конфліктології.
7. Покажіть зв'язок конфліктології з іншими науками.
8. Назвіть учених, з іменами яких пов'язане становлення конфліктології як самостійної дисципліни

Практичні завдання

1. Охарактеризуйте зв'язок конфліктології з різними науками.
Література: 1,2,5,6,10,11,13,14,16,17,18,19,21,22,23,27,28,

Тема 2.3. Психологія управління конфліктами

Теоретичні питання

1. Типологія управлінських конфліктів.
2. Позитивні та негативні наслідки конфліктів.
3. У чому полягає особливість розробки картографії конфлікту.
4. Тактика управління конфліктами.

Практичні завдання

- Охарактеризуйте «конфлікт поведінки». Наведіть приклади.
Література: 1,2,3,5,6,8,9,10,11,13,14,16,17,18,19,21,22,23,27,28

Тема 2.4. Теорії механізмів виникнення конфліктів

Теоретичні питання

1. Дайте загальну характеристику конфліктогенам.
2. У чому суть закону ескалації конфліктогенів (перша формула конфліктів)?
3. Сформулюйте правила безконфліктної взаємодії, що впливають із закону ескалації конфліктогенів.
4. Назвіть основні типи конфліктогенів і форми їх прояву.
5. Сформулюйте правила виникнення і способи вирішення конфліктів за другою формулою.
6. Сформулюйте правила виникнення і способи вирішення конфліктів за третьою формулою.
7. Що таке трансакція? Основні види трансакцій і їх поведінкові характеристики.
8. Які види діяльності суб'єкта управління включають у свій зміст процес управління конфліктом?
9. Поясніть поняття: «прогнозування конфлікту» і «попередження конфлікту».

Практичні завдання

1. Що варто розуміти під врегулюванням конфлікту?
2. Перерахуйте основні етапи регулювання конфлікту.
3. Перерахуйте найважливіші технології врегулювання конфлікту.
4. Що варто розуміти під вирішенням конфлікту?
5. Перерахуйте передумови вирішення конфлікту.
Література: 1,2,5,6,10,11,13,14,16,17,18,19,21,22,23,27,28

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Дудкевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління / Т. В. Дудкевич. – К. : ЦНЛ, 2005. – 456 с.
2. Зінчина О. Б. Конфліктологія : навч. посіб. / О. Б. Зінчина. – Х. : ХНАМГ, 2007. – 164 с.
3. Кулініч І. О. Психологія управління : навч. посіб. / І. О. Кулініч. – К. : Знання, 2008. – 292 с.
4. Москаленко В.В. Соціальна психологія спілкування : підручник / В.В. Москаленко. – К. : Цент учбової літератури, 2008. – 688 с.
5. Нагаєв В.М. Конфліктологія : курс лекцій / В.М. Нагаєв. – К. : ЦНЛ, 2004. – 198 с.
6. Орлянський В. С. Конфліктологія: навч. посібник /В. С. Орлянський. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 160 с.
7. Савельєва В.С. Психологія управління: навч. – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 320 с.
8. Савчин М. Психологія управління: тексти лекцій / М. Савин, А. Зимянський. – Дрогобич : РВВ ДДПУ імені Івана Франка, 2009. – 293 с.
9. Свидрук І.І. Психологія управління та конфліктологія : підручник / І.І. Свидрук, Ю.Б. Миронов. - Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2017. – 302 с.
10. Скібіцька Л.І. Конфліктологія : навч. посіб. / Л. І. Скібіцька. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 384 с.
11. Слободянюк А.В. Психологія управління та конфліктологія : навч. посіб. для практичних та семінарських занять / А.В. Слободянюк, Н.О. Андрущенко. – Вінниця : ВНТУ, 2010. – 120 с.
12. Фесенко Г.Г. Психологія управління та конфліктологія : конспект лекцій / Г.Г. Фесенко // Харк. нац. унів. гос. ім. О.М. Бектова. – Х. : ХНУМТ, 2013. – 132 с.
13. Ходаківський Е. І. Психологія управління : підручник, 5 – те вид. перероб. та доп. / Є.І. Ходаківський, Т.П. Грабар. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 492 с.

Допоміжна

14. Базило С. Традиційні та інноваційні методи розв'язання конфліктів у діяльності державних службовців [Електронний ресурс] / С. Базило //Персонал. – 2007. – № 8. – Режим доступу : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Ubeyvolk/0009007.pdf>
15. Баклицький І.О. Психологія праці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/psihologiya/psihologiya_pratsi_-_baklitskiy_io.
16. Вишневская А. В. Конфликтология : курс лекций [Электронный ресурс] / А. В. Вишневская. – РУДН, 2003. – Режим доступа : <http://www.humanities.edu.ru/db/msg/46605>

17. Конфліктологія : навч. посіб. [Електронний ресурс] / за заг. ред. В. М. Петюха, Л. В. Торгової. – К. : КНЕУ, 2003. – 315 с. – Режим доступу : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Ubeyvolk/0009008.pdf>
18. Кулініч І.О. Психологія управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/psihologiya/psihologiya_upravlinnya_-_kulinich_io.
19. Меткин М. В. Теоретические и практические аспекты разрешения конфликтов [Электронный ресурс] / М. В. Меткин. – Режим доступа : <http://dvo.sut.ru/libr/soirl/i119metk/index.htm>
20. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління. 2-ге видання, доповнене ("Академвидав") [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://academia-pc.com.ua/product/203>.
21. Нагаєв В. М. Конфліктологія : навч. посіб. [Електронний ресурс] / В. М. Нагаєв. – К. : Центр навч. літ., 2004. – 198 с. – Режим доступу: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Ubeyvolk/0008959.pdf>
22. Орлянський В. С. Конфліктологія : навч. посіб. [Електронний ресурс] / В. С. Орлянський. – К. : Центр навч. літ., 2007. – 160 с. – Режим доступу : // <http://www.culonline.com.ua/index.php?newsid=109>
23. Пірен М. І. Кофліктологія [Електронний ресурс] / М. І. Пірен. – К. : МАУП, 2005. – 360 с. – Режим доступу : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Ubeyvolk/0008957.PDF>
24. Слободянюк А.В., Андрущенко Н.О. Психологія управління та конфліктологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://posibnyky.vntu.edu.ua/psihol/>.
25. Психологія управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/reports/psychology/10080/>.
26. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів : підручник [Електронний ресурс] / Є. Б. Тихомирова, С. Р. Постоловський. – Суми : Університетська книга”, 2008. – 240 с. – Режим доступу : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Ubeyvolk/0008960.pdf>
27. Убейволк О. О. Конфліктологія : метод. рек. для студ. денного відділення спеціальності «Логістика» [Електронний ресурс] / О. О. Убейволк. – Запоріжжя : ЗНУ, 2010. – 60 с. – Режим доступу : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2010/09/konfliktologie.pdf>
28. Убейволк О. О. Конфлікт як прояв соціальної комунікації [Електронний ресурс] / О. О. Убейволк // Грані : альманах. – 2010. – № 5(73). – С. 107–111. – Режим доступу : // <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Ubeyvolk/0009011.pdf>

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Баклицький І.О. Психологія праці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/psihologiya/psihologiya_pratsi_-_baklitskiy_io.

2. Вишневская А. В. Конфликтология : курс лекций [Электронный ресурс] / А. В. Вишневская. – РУДН, 2003. – Режим доступа : <http://www.humanities.edu.ru/db/msg/46605>
3. Конфліктологія : навч. посіб. [Електронний ресурс] / за заг. ред. В. М. Петюха, Л. В. Торгової. – К. : КНЕУ, 2003. – 315 с. – Режим доступу : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Ubeyvolk/0009008.pdf>
4. Кулініч І.О. Психологія управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/psihologiya/psihologiya_upravlinnya_-_kulinich_io.
5. Меткин М. В. Теоретические и практические аспекты разрешения конфликтов [Электронный ресурс] / М. В. Меткин. – Режим доступа : <http://dvo.sut.ru/libr/soirl/i119metk/index.htm>
6. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління. 2-ге видання, доповнене ("Академвидав") [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://academia-pc.com.ua/product/203>.
7. Національна бібліотека ім. В. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>.